

MARKO HALONEN & MARI AHMAJÄRVI

PERSIANLAHDEN PIKKUJÄTTILÄISET

BAHRAIN · KUWAIT · OMAN · QATAR · YHDISTYNEET ARABIEMIRAATIT

Gaudeamus

Copyright © 2022 Kirjoittajat & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

KANSI: Jukka Aalto / Armadillo Graphics

KARTAT: Hannu Linkola

KL 98.11, 48.11 • UDK 950, 915

ISBN 978-952-345-181-0

PAINOPAIKKA: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna 2022

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	9
Alkusanat	9
Persianlahden geopoliittinen asema: suuria mahdollisuuksia ja suuria uhkia	17
2. MUINAISTEN VALTAKUNTIEN VANAVEDESSÄ: PERSIANLAHDEN ALUEEN VAIHEET ESIHISTORIASTA 1900-LUVULLE	27
Mesopotamian ja Induksen yhdistäjä	28
Osaksi islamilaista maailmaa	38
Uusia valloittajia Keski-Aasiasta	46
Portugalilaiset eurooppalaisen kolonialismin etujoukkona. ...	50
Uusia pelaajia kolonialismin kentällä.	56
Persianlahden pikkujättiläisten varhaiset esikuvat.	61
Protektoraatit: Brittiläisen Intian selusta.....	68
Välirauha Merirosvorannikolle	73
Omanista protektoraatin sijaan imperiumi	79
Kolonialismista imperialismiin.	81
Osana Britti-imperiumin talousaluetta.	92
Ensimmäinen maailmansota: Osmani-imperiumi romahtaa, Britannia suurimmillaan.	106
Helmistä öljyyn.	112
Toinen maailmansota: Britannia polttaa itsensä loppuun	117

3. ITSEÄÄN SUUREMMAT: MUODONMUUTOS	
PROTEKTORAATEISTA VAURAIKSI PIKKUVALTIOIKSI	123
Kohti itsenäisyyttä	123
Britannian vallasta Yhdysvaltojen etupiiriin	131
Uskonnollisesti jakautunut Bahrain.	137
Kuwait – demokratian askelia suurvaltojen puristuksissa	147
Oman, imperiumin rauhallinen perillinen.	165
Rikas ja omapäinen Qatar.	172
Yhdistyneet arabiemiraatit: tilkkutäkistä suurvaltopolitiikan taustavaikuttajaksi	182
4. AAVIKON HARVA JA HAURAS ELÄMÄ:	
PERSIANLAHDEN TULEVAISUUDEN HAASTEET	195
Sisäiset kysymykset	196
<i>Öljyn jälkeen.</i>	196
<i>Oikeusvaltio</i>	203
<i>Uskonnolliset jännitteet ja poliittinen järjestelmä</i>	206
<i>Sääty-yhteiskunnan paluu</i>	211
<i>Voiko olla liian rikas?</i>	213
<i>Kohutut siirtotyöläiset.</i>	216
<i>Uuskolonialismi</i>	224
<i>Väliaikaisuus</i>	244
Ulkoiset kysymykset	249
<i>Suhteet muihin valtioihin</i>	250
<i>Suora ja välillinen sodankäynti</i>	255
<i>Soft power</i>	259
<i>Islamin tukeminen</i>	263
Ympäristökysymykset	268
<i>Kasvihuonekaasupäästöt ja ilmastonmuutos</i>	270
<i>Vesi</i>	275
<i>Luontosuhde ja biodiversiteetti</i>	277

VIITTEET	288
LÄHTEET JA KIRJALLISUUS	304
KIITOKSET	317

TIETOLAATIKOT

ARABIANKIELISISTÄ NIMISTÄ JA KÄSITTEISTÄ	14
PERUSTIETOA PERSIANLAHDEN MAISTA	19
PERSIANLAHDEN PIKKUJÄTTILÄISTEN HALLITSIJASUVUT	73
USKONTOKUNNAT JA VÄESTÖRYHMÄT	238